

מצב הדלקת יחשוד כי נעשתה בידים, וגם כאשר שלחוהו לבדיקת הרופאים בבית החולים לצבא אשר באדעסא, מצא גם רופא המחוז אשר למחלות העינים כי הדלקת היא מלאכותית שנעשתה בידים. בעת החקירה הגיד הנאשם כי אין בו כל עון אשר חטא, ויאמר כי בשבתו במרכבת מסה"ב בנסעו מסעבאסמפול לאדעסא חפץ לסגור את חלון המרכבה ואז נפלו זיקי אש ממכוננת הקמור אל תוך עינו הימנית וגם איש הצבא שימאנסקי אשר ישב אהו יחד במרכבה מלא גם הוא את דבריו, ויאמר כי הוא ראה איך זיקי אש נשאו ממכוננת הקמור על פני המרכבות וביחוד על פני מרכבם אשר ישבו בה, יען היתה סמוכה אל המכונה. עד אחר אשר גם הוא נסע אהו העיד כי במשך שבתו יחד את הנאשם היתה עינו הימנית בריאה ושלמה. אולם ועד בית החולים החליט כי הדלקת נעשתה בידים וימסור את הנאשם לדין כדין המשתדל להשהיט מעבודת הצבא.

הד"ר ליובאמורדראו אשר נקרא להעיד לפני השופטים קים את דבריו הראשונים כי המום נעשה בידים, אך הרופאים ד"ר הערצענשמיין וגם וואנגער שנקראו לפני השופטים בתור מומחים לא הסכימו לזה. הראשון לא אמר דברים ברורים אדות הוצאות הדלקת בעין, אך הד"ר וואנגער אמר כי בשפמו על מצב הנאשם אשר נמצא בו או, באה לו הדלקת בעינו מסה"ב אשר הראה הנאשם, יען דבר מסוכן כזה א"א לעשות כלתי האיש המומחה בדבר, ורק על שלחן המנתחים, אבל מן הנמנע לעשות זאת במרכבת מסה"ב, וכן אי אפשר לעשות זאת בתחנות מסה"ב. יען אם עשו דלקת בעור העין בידים או הלא צנתה העין וולגו ממנו דמעות המיד; וכן העיד כי גם אי אפשר לעשות זאת ע"י סממנים חריפים. הסנגור אסף את כל דברי העדים ויכררם אזוד לאחד ויוכיח כי עדות הד"ר ליובאמורדראו שבמתכונ עשה הנאשם את המום בכשרו אינה עדות של איש מומחה כי אם נושאות עליה חותם קמגוריא, יען כאשר שמע הד"ר את עדות רופא העינים מיפקעוויש הודה ואמר כי איננו מומחה למחלת העינים; העדים האחרים הלא מעידים לטובת הנאשם ע"כ בקש מהשופטים לזכותו כדין. ב"ד הגליל מצא את האשמה כלתי מוכחת, ויזכה את הנאשם בדינו.

מפילוסופים רבים ושונים, וכמעט אי אפשר למצוא בספריהם את השפעת שפינווא המובלעת ומעורבת בהשפעות פילוסופים ומשוררים בני דורות וארצות שונים. כל אשר יכתב במקצוע זה יהיה קבוע בחותם הדמיון הקל, ההשערה הרפה והמליצה הנמרצה. יש שאלות רבות בדבריו ימינו ובחכמת ישראל המחכות לפהרון, והפתרון יכול להיות ברור, נכון וקים, אם אך ישתמשו בספרים ובכתבי היד האצורים וגנוזים בכתי עקד ספרים שונים, ולא נסכרא תליא מילתא, כי אם ביגיעה נאמנה ובערה צלולה שאיננה צריכה לדאוג דאגת מחר, אך אין אחד מהחולקים פרסים בעד עבודות ספרותיות שונות אשר ישים לבו לשאלות חיוביות כאלה. אם יכתב ספר על דבר השפעת שפינווא על החושבים והמשוררים, או יוכלו אחינו באירופא לאמר לשכניהם האשכנזים: משלנו עשו חושביכם ומשורריכם את כל החיל הרחני הזה, שפינווא שלנו הרה והגה את הדעות אשר באו כשמן בעצמותיכם. לא כן אם יחובר ספר עברי אשר אם גם יהיה מלא חכמה ודעת ואשר יגלה חדשות ונצורות בספרותנו העתיקה, או לא ישימו אחינו באירופא, באשמת מוריהם ומאשריהם, את לבם לו, כי מה להם ולספר, יהיה בו גם חכמת שלמה, אם האשכנזים שאינם ב"ב לא יבינו בו.

בימים האלה יצא לאור בלעמבערג "השרון" מאסף טרדי וספרותי נערך בידי גרשם באדער הכהן ומנחם מענדיל מיילעס. המאסף הזה יבדל לטוב וטעמו הספרותי מהמאספים ממין הזה שראינו עד הנה יוצאים לאור לפרקים מקומעים ולעתות רחוקות בגאליצא. במאמר הראשון "האחדות" של הסופר והמספר ראובן א. ברודס לא מצאתי כל רעיון חדש, אבל הדעה הנושנה, כי האחדות המוחלפת אינה יכולה להיות בעם מתוקן, ואילו נמצאה בדרך נס ופלא בעם כזה כי אז הביאה רק תקלה, רעה רבה ומות לכל רעיון ודעה, לכל התפתחות והשתלמות, — הדעה המפורסמה והנושנה הזאת מבוארה במאמרו של ברודס בכשרון ספרותי ודבריו נוחים ונעימים לקריאה, אך יחסר להם העוץ הכח, היפעו והברק, החדוד והלבון אשר הם אחד מראשי הדברים והקנינים אשר אנחנו מבקשים במאמר ראשי במ"ע היוצא לירחים; אין אנחנו יכולים לבקש מסופר-שפן כי יראה לנו גבורת הארי, אבל יש לנו המשפט לבקש מסיפר כבודס שהוא כארי בחבורת הסופרים העברים בגליצא, כי אם ישרוש בצפרניו—עמו החד שתהיה חרשמת עמוקה, מכאיבה וממארת ולא גרידה קלה ושמחת, אשר כמוה יכולים לעשות גם הסופרים-השפנים. המאמר "ציון למשורר" מאת יוסף קליוזנר מצוין בטוב טעמו ודעתו הספרותית, גם הסגנון והשפה אשר בהם נכתב המאמר ראויים לתהלה, אך, כמדומה לי, לא הבין ה' קליוזנר את החילוק וההבדל שבין גאָרדאָן לסמאָלענסקין, והקו המקביל אשר העביר ביניהם בטאמרו זה מעוקל ופתלתל הוא. המשורר גאָרדאָן נותן חמר רק להיודע לחקור בחקרי נפש המשורר ואי אפשר להפטר מפניו באמרים חלקות כאשר עשה ה' קליוזנר. אין פה המקום להוכיח שלא בצדק ובאמת הרים ה' קליוזנר את סמאָלענסקין לענק ויעשה כנגדו את גאָרדאָן כנגס. ה' קליוזנר מדבר במאמרו זה וכן במאמרו השני "שפת עבר—שפה חיה" אל כל הסופרים העברים מגבוה ומתאמץ לבמלם על ידי ידיעתו בשפות חיות. מי הגיד לו כי הסופרים אשר ידבר אליהם מגבוה לא ידעו שפות אחרות כלתי שפות אשכנז ורוסיא, כאילו לא ידע שיש אנשים היודעים שפות רבות ואין להם מוח חושב מחשבות ולב רגש וכל כשרון ספרותי, ולהפך. שני השירים הקמנים של המשורר מ. דאָליצקי נעימים ויפים המה במאד, וביחוד השיר

(ב) הויץ לארצינו:

וויץ. — הועד של המוסד לצדקה אשר יסד הד"ר יעקב ראפאָפּאָרָה לזכרון אביו קצב פרס של אלף יהוונים אוסטריים להאיש אשר יחבר ספר היותר טוב על דבר "השפעת שפינווא על החוקרים והמשוררים האשכנזים". המחבר צריך לברר, להוכיח ולאמת לא רק את דעותיו ומחשבותיו אשר הרה והגה בעצמו על דבר השפעת שפינווא על החושבים והמליצים ההולכת ונמשכת מימות שפינווא ולא נפקה גם כיום, אבל גם לאסוף בספרו את דעות הסופרים במקצוע זה אשר נכתבו במשך שתי מאות השנים האחרונות. הסופרים אשר יתחרו לקבל את הפרס הזה צריכים להמציא את ספריהם לבית הפקידות אשר לעדת הנאורים בוויץ לא יאוחר מיום השלישי ואחד לחדש דעצעמבער שנת 1894. כמה מוחות יגעו וכמה עטים ישברו וכמה כשרונות יבלו על דבר, וענין שקשה להראות ברור את אמתו. אין כל ספק, כי מחשבות שפינווא והגינותיו פעלו פעולה עזה על חוקרים ומשוררים רבים, ומי לא יראה את עקבותם ורשומם בספרי גאָטהע, בספרי אויערבאך וספרי גיאורג עליאָט, אך קשה מאד להגדיל בדרך מדעי את כח ההשפעה הזאת, כי שפינווא בעצמו היה תמיד מושפע מדע-קארט רבו, והחוקרים והמשוררים בימינו המה מושפעים

הראשון, השיר "משאת נפשי" מאת שאול משרניחובסקי נעלה ויפה מאד. כמדומה לי שהמפורסם הזה לא הרפים מעולם אף שיר אחר ושירו זה הוא הראשון בדפוס, אך שירו זה יתן לנו ערובה נאמנה כי ה' משרניחובסקי חנן ברוח שירה עזה. שפתו נעימה וקלה והוא מלא געגועים לארץ אבותינו. —

שני הספורים "במקום בת" והאשה וילדיה" מאת ר. א. ברודס המה ציורים נאים וראויים בדיקתם למי שכתבם. יכולנו לבוא בעקיפין ובמענות סבקר לה' ברודס על קיום לא נאמנים אשר מצאנו בציוריו, כי עם מספר תמים כמוהו מדקדקים כחוט השערה, אך במסגרת קטנה שבה נתתי בקרת זו, גם חוט שערה אחת יכולה להיות למוטר. "שפת עבר" שפה חיה מאת יוסף קלוזנר קייתי, על פי שם המאמר הזה, למצוא במאמר זה הרבה יותר מאשר מצאתי אחרי קריאתי בו, אך גם המאמר הזה כתוב בסגנון טוב וראוי להקרא. הספר "מעשה אונן" מאת מ. מ. מאילס הנדפס בסוף המאסף בסמנים מיוחדים — הנני מסופק אם יכיר מקום הספר הזה ב"השרון". מעמו הספרותי נעלב בזה. הספר כתוב בשפה קלה וצחה, אך לא כל סופר אם גם שפתו אהו מוכשר ומסוגל לכתוב ספר ע"ד "מעשה אונן", שרק הרופאים העוסקים ברפאות סחלה זאת, והבקויים בספרות זו מומחים וראויים לכתוב ספר במקצוע זה. —

החברה "ציון" בלעמבערג החלה להוציא חוברות קטנות בשפת יהודית המדוברת, כדי להפיצם בין המון בני ישראל. מחיר חוברת כזאת היא שני קר. פחות משתי קאפ' רוסיות. החוברת הראשונה "בשמים ובארץ" אדער "היממלישע געסמ" של יעקב ש. רענצר כתובה ברגש נמרץ ומעוררת את הלבבות לחבת ציון וירושלים ומועלת להרמת רוח הלאומי. מי יתן ולא יהיה גורל המפעל הספרותי הזה כגורל מפעלים אחרים מועלים בישראל, אשר מחסרין כסף גפסוקי, כי ברכה מרובה להמון עמנו בהפצת חוברות בשפת יהודית המדוברת כאלה.

R. M. B.

גם כל מה"ע בחו"ל לא ינכרו אותותיו. הנצחון הזה יגדיל כבוד הרגל בעל שלשת הצבעים (הריפובליק). אנחנו מברכים את הממשלה לרגלי הנצחון הזה, ואם הוא (הנצחון) יביא תועלת להריפובליק בימי הבחירות העתידות להיות, לא יצר לנו, כי סוף דבר הוא למוכת צרפת". הדברים האלה נכבדים ויקרים מאד, אחרי שלא כן הוא דרך מה"ע "Soleil" בכל השאלות הנוגעות לענינים הפנימיים בצרפת.

אחרי ישיבת שרי הממשלה שתהיה תחת פקודת הנשיא קארנא, ישלח דעוועלל דבר לממשלת סיאם ע"ד הערובה אשר עלה לתת כי תמלא את כל דברי ממשלת צרפת אשר שלחה לה בפעם האחרונה, ולא תבוא עוד לידי סכסוך, כמו שקרה. מה"ע האנגלים מתקצפים על סיאם כי מהרה לקבל את תנאי צרפת. מה"ע "Daily News" אומר, כי אם בין צרפת ובין סיאם אין עוד סכסוכים, אבל עוד לא הוסרו המעצורים שבין צרפת ובין אנגליא.

מיום 20 יולי 1 אויגוסט (י"ט אב).

ברלין. — היום יתאספו לשיבה ראשי אגודת הסוחרים פה להציע לפני הממשלה ע"ד הסחורות שקנו סוחריו גרמניא ברוסיא עד יום 25 יולי. כפי הנראה ימלו מכס מסחורות אלו כפי הקצבה שהיתה עד כה.

מה"ע "Confectioner" כותב כי בעלי בתי חרושת המעשה בגרמניא דואנים מאד לגורל הסחורות שקנו סוחריו רוסיא אצלם ועוד לא קבלו אותן. הנזק יהיה גדול מאד אם לא יקבלו סוחריו רוסיא את הסחורות האלו. כמעט בכל בתי חרושת המעשה בגרמניא חדלו להכין את הסחורות שצוו סוחריו רוסיא להכין, והסחורות האלו רובן הן מטוה צמר ובד ומכונות לצרכי עבודה השדה.

דבר מסע הקיסר לאנגליא, אומר מה"ע "Hamb. Nachricht" כי עניני הפוליטיק הכרוכים בעקב הנסיעה הזאת יוכלו רק להביא נזק ליהם שבין גרמניא ובין רוסיא. אין ליחס המדיני שבין גרמניא ובין